

Det nordiska globaliseringsinitiativet

11 oktober 2011
11-01137-2

Nordiska ministerrådets (NMR) globaliseringsarbete har haft högsta prioritet i NMR sedan de nordiska statsministrarna möttes i Punkaharju, Finland 2007. Mötet resulterade i det så kallade "globaliseringsinitiativet", och ska ses som en förnyad nordisk satsning för att möta globala utmaningar genom att utveckla den nordiska modellen, öka konkurrenskraften och profilera och synliggöra Norden som en föregångsregion. Det nordiska globaliseringsinitiativet ligger väl i linje med arbeten som sker på global nivå, inom det europeiska samarbetet samt inom det regionala samarbetet inom Östersjöregionen.

Globaliseringsinitiativet har medfört att de nordiska samarbetsministrarna fått ett viktigt prioriteringsinstrument som bidragit till ökad dynamik i det nordiska samarbetet och till ökat samarbete mellan sektorerna i NMR. Samarbetsministrarna vill poängtera att statsministrarnas stöd i detta arbete har varit och är fortfarande avgörande för både inriktningen och prioriteringarna i NMR:s globaliseringsinitiativ, men också för dess legitimitet.

För att bidra till målsättningarna i globaliseringsinitiativet har sedan 2008 drygt 20 konkreta projekt startats inom NMR. För närvarande pågår det verksamhet i 16 stycken projekt, varav ett avslutas under 2011, nio under 2012 och tre under 2013.¹ En stor del av de pågående initiativen kommer att avslutas under 2012 och 2013, vilket ger möjligheter att göra förnyade prioriteringarna inom NMR:s verksamhet framöver.

Som uppföljning på globaliseringsforumet i maj 2010 i Snekkersten och det efterföljande statsministermötet i Marienborg nedsattes en arbetsgrupp (task-force) för grön tillväxt. Gruppen har arbetat från hösten 2010 för att ta fram rekommendationer om nordiska samsamarbetsområden och initiativ inom grön tillväxt, och översände sin rapport till de nordiska statsministerierna i juni 2011. Rapporten ska presenteras och diskuteras i samband med globaliseringsforumet den 31 oktober i Köpenhamn, och innehåller åtta förslag på områden som särskilt lämpar sig för ett nordiskt samarbete och som bidrar till grön tillväxt.

Nedan ges några av resultaten i de aktuella globaliseringsinitiativen. För en utförligare beskrivning av alla projekt hänvisas till bilaga 1.

Resultat och status

Det nordiska **toppforskningsinitiativet** (TFI) inom klimat, energi och miljö är den största gemensamma nordiska forskningssatsningen som någonsin lanserats. Initiativet har resulterat i etablerandet av 27 forskningsprojekt till ett samlat värde av 700 miljoner NOK, tio tematiska nätverk har skapats som samlar mer än 100 nordiska universitet, institutioner, myndigheter och

¹ Den totala budgeten 2012 för globaliseringsinitiativet uppgår till 72,42 MDKK.

företag. Sex helt nya "Nordic Centers of Excellence" inom klimatområdet har etablerats med cirka 100 partners från samtliga arktiska länder. Näringslivet deltar på samtliga nivåer i programmet och enskilda företag medverkar inom samtliga delprogram. TFI fungerar som en samarbetsplattform mellan de innovations- och forskningsfinansierande organisationerna i de nordiska länderna. Sammanlagt bidrar mer än 70 personer i den samlade utvecklingen och ledningen av initiativet. TFI utvärderas kontinuerligt med två avrapporteringar per år. En första evaluering av initiativet har lagts fram och behandlats av ämbetsmannakommittén för utbildning och forskning (ÅK-U) våren 2011. Hösten 2011 färdigställs en mer omfattande halvvägsrapport som ska bidra till att utveckla och justera programmets strategier, organisering och operativa verksamhet. En eventuell utveckling av ett Toppforskningsinitiativ inom hälsa och välfärd är under värdering i ÅK-U samt i ämbetsmannakommittén för social- och hälsopolitik (ÅK-S).

Ministerrådet för utbildning och forskning (MR-U) beslutade hösten 2010 att igångsätta **eScience** som ett eget globaliseringsprojekt. Genom projektet etableras nu en nordisk samarbetsplattform som integrerar forskning, innovationsinfrastruktur och högre utbildning inom eScience. De första utlysningarna i programmet förväntas till slutet av 2011/början av 2012. Initiativet har en tung nationell förankring och medfinansiering med en basfinansiering på ca 160 MDKK. Genom programmet förväntas en accelererad framväxt av tvärvetenskaplig kunskap om klimatförändringar och inom hälsa. eScience stödd forskning om hälsofrågor kan leda till förbättringar av kvalitet, säkerhet och effektivitet i hälso- och sjukvården genom tillämpning av informations- och kommunikationsteknologi. Initiativet kommer att öka den internationella synligheten och fungera som en plattform för vidare internationellt samarbete inom området; härunder exempelvis inom Östersjöområdet.

Framgångarna med det Nordiska Mastersprogrammet, som är en del av globaliseringsprojektet **plan för främjande av högre utbildning i Norden**, har fortsatt genom den tredje och sista programutlysningen. Utlysningen lockade inte mindre än 34 konsortieansökningar, där samtliga stora nordiska universitet representerades och med god spridning på ämnesområden och länder. Resultatet visar på att initiativet uppfattas som relevant av de nordiska lärosätena. Sex vinnare är utsedda och är nu igång med planeringsarbetet. Projektet har totalt utsett 16 mastersprogram. En evaluering av masterinitiativet som helhet har genomförts och som övergripande slutsats är att projektet varit så vällyckat att det bör fortsätta.

Inom initiativet **energi och transport**, som startades 2010, har det gjorts en kartläggning av energi och transportaktiviteter i de nordiska länderna. Målsättningen har varit att identifiera var det finns bristande insatser där energi- och transportprogrammet kan bidra till nordisk mervärde. Genom finansiering av flera projekt har programmet kommit väl i gång med att etablera nätverk inom hållbar transport i de nordiska länderna och programmet har resulterat i etableringen av ett konsortium inom hållbar transport i Norden. Uppföljning av utlysningen inom "Elbilsprogram" samt utlysningen av "Hållbar varutransport programmet" 2011 stärker dessa nätverk ytterligare.

Initiativet med **harmonisering av den nordiska elmarknaden** har fortsatt med målsättningen att införa en gemensam slutanvändarmarknad 2015. Arbetet är uppdelat i fem insatsområden; "Market Rule", "Customer Empowerment", "Business Processes", "Structures of Network Tariffs" och "Metering". Till varje område är det tillknutet en särskild arbetsgrupp/taskforce. För att intensiviera arbetet har en särskild projektledare anställts med placering i Nordisk energiforskning (NEF) i Oslo med uppdrag att koordinera arbetsuppgifter, resurser och relevanta intressenter i förbindelse med införandet av en gemensam nordisk marknad för slutanvändning 2015.

Som en del av att utveckla projektet **klimatevänligt byggande**, som startades 2010, har det hållits nationella dialogmöten i de nordiska huvudstäderna i form av workshops som haft omkring 50 deltagare från de viktigaste intressenterna, från både den offentliga och privata sektorn. De olika programmodulerna ska grunda sig på gemensamma områden inom grönt byggande i Norden samt stödja utvecklingen av en eventuell marknadsintroduktion av en grön lösning, som kan vara en produkt eller en affärsmodell. Erhverv og Byggestyrelsen i Danmark har påtagit sig ordförandeskapet i programmet och Nordic Innovation har påtagit sig sekretariatsfunktionen. Projektets styrgrupp kommer lägga fram programförslag till ministerrådet för näringspolitik (MR-NER) i oktober 2011, och den första programmodulen beräknas startas redan under 2011.

Globaliseringsinitiativet **hälsa och välfärd** startades 2010 och består av 7 delprojekt. Inom, delprojektet "*Fælles monitoreringssystem for sundhedsfremme*" förväntas den första monitoreringsinsatsen bli genomförd under 2011 och omfatta kost, fysisk aktivitet och övervikt, samt alkohol- och tobaksvanor. Delprojektet "*Ernæring, læring og helse*" består av två faser. Fas 1 som i september 2011 levererar en systematisk kunskapsöversikt om förhållandet mellan mat i grund- och förskola och betydelsen matordningar har för hälsa och lärande bland barn och unga, och fas 2 som innebär en igångsättning av nytt forskningsarbete på området. Under delprojektet "*Inklusion af udsatte grupper*" färdigställs under 2011 delrapporterna med fokus på unga och funktionshindrade. Under delprojektet "*Innovasjon og entreprenørskap i helsesektoren*" etableras ett nordiskt Tech-transfer nätverk om hälsa, med uppstart i maj 2011. Utöver detta sätts ett projekt i gång om innovation i offentlig sektor om anbud och offentligt privat samarbete i 2011-13, bl.a. baserat på rekommendationerna rapporten "*Health innovation in the Nordic countries*" som färdigställdes i oktober 2010. Det tas sikte på att tio pilotprojekt sätts i gång i 2012. Delprojektet "*Udenlands arbejdskraft i Norden*" ska skapa kunskap om hur rekryteringen av utländsk arbetskraft i praxis kan förbättras så att social dumping förebyggs och arbetsmiljö/förhållanden kan användas för att attrahera arbetskraft. I november 2010 arrangerade Danmarks en ordförandeskapskonferens om invandrare och arbetsmiljö, där publikationen "*Udenlandsk arbejdskraft i Norden*" utgjorde underlag.

Inom initiativet **kultur och kreativitet** har KreaNord i som fas 1 (2008-2010) arbetat för att etablera det första tvärfackliga samarbetet mellan kultur- och näringsmyndigheter i Norden. I fas 2 (2010-2012) har KreaNord fokuserat sin verksamhet ytterligare, genom att utveckla olika politik-, utveckling-, nätverks- och profileringsaktiviteter i Norden. KreaNord har profilerat Nordens om en kreativ region både under Expo Shanghai 2010, i samtliga baltiska länder, på Färöarna samt i alla nordiska länder. Projektet kommer 2011 och 2012 att fokusera på fyra politikområden; -att främja strategiskt samarbete och utväxling inom de nordiska kulturella och kreativa näringarna och med andra sektorer för värdeskapande, innovationer och tillväxt, -att arbete för att de nordiska kulturella och kreativa näringar får nya möjligheter för tillgångar till globala marknader, finansiering och att attrahera utländska investeringar, - att främja kultur och kreativitet i nordiska utbildningar på alla nivåer samt entreprenörskap och näringslivskunskap i kultur- och konstutbildningarna, - att utveckla en gemensam nordisk kulturmarknad för kreativa industrier och kulturprodukter.

Arbetet med att riva gränshinder mellan de nordiska länderna har intensifierats sedan **Gränshinderforum** etablerats. Gränshindersforum arbetar i dagsläget med ett 40-tal konkreta hinder. Från att initialt ha arbetat genom att översända formella skrivelser till departement och myndigheter, arrangeras nu allt fler rundabordssamtal och möten dit ansvariga myndigheter och departement inbjuds. Stor kraft har också lagts på att förhindra att nya hinder uppstår genom ett närmare nordiskt samarbete kring implementering av EU-direktiv och i samband med utarbetandet av nationell lagstiftning. För att skapa ytterligare incitament till initiativ för att minska

gränshinder i Norden, arrangerar Gränshindersforum en konferens den 30 november 2011 som handlar om potential och tillväxtmöjligheter med en gemensam nordisk marknad. Under 2010 förlängde MR-SAM Gränshinderforums mandat så att det nu gäller till slutet av 2013.

Årets nordiska **Globaliseringsforum** är planerat att genomföras den 31 oktober i Köpenhamn, i anslutning till Nordiska rådets session. Globaliseringsforumet den 31 oktober ersätter det uppskjutna forumet som tidigare planerades till den 20 juni i Finland. Globaliseringsforumet kommer att ha det överordnade temat "Hur kan vi få fler växande gröna företag i Norden?" och kan ses som en vidareutveckling av 2010 års forum. Under temat kommer två presentationer att äga rum med rubrikerna; 1) *Hur finansierar vi växande företag i Norden?* av Nordiska Investeringsbanken, samt 2) *Innovation och utveckling av grön tillväxt* av ordföranden för den nordiska task-forcen om grön tillväxt. På forumet presenteras även 2011 års "Globaliseringsbarometer". Dessa presentationer och rapporter kommer att fungera som underlag för rundabordsdiskussionerna. Globaliseringsforumet kommer att hållas med ett mycket begränsat deltagarantal, utan externa experter. Målet är att genom rundabordsamtal skapa en god plattform för en direkt dialog mellan de nordiska statsministrarna, ledarna för Färöarna, Grönland och Åland, samt Nordiska rådets President och Nordiska ministerrådets generalsekreterare.

BILAGA 1

1. Globaliseringsforum

Initiativets syfte

Att ta fram gemensamma nordiska svar på de möjligheter och utmaningar som globaliseringen medför, med deltagande av de nordiska statsministrarna och andra inbjudna deltagare från näringslivet, forskning, politik och medborgarorganisationer.

Mandatperiod

Forumet är ett årligt evenemang där ingen avslutande tidpunkt har angivits.

Budgetinformation

Budgeterade globaliseringsmedel 2011: 3 876 tdkr
Förslag budget 2012: 8 000 tdkr (varav 4 200 tdkr öronmärks till uppföljningsarbete för nordisk task force för grön tillväxt)

Status och resultat

Det nordiska globaliseringsforumet är planerat att genomföras med temat "Hur kan vi få fler växande gröna företag i Norden?", i Köpenhamn den 31 oktober i samband med Nordiska rådets session. Forumet den 31 oktober ersätter det tidigare uppskjutna forumet som planerade till den 20 juni 2011.

Format planeras att vara begränsat till ett mycket begränsat deltagarantal och uppbyggt runt rundabordsamtal där de nordiska statsministrarna, representanterna från Färöarna, Grönland och Åland, Nordiska rådets president, samt Nordiska ministerrådets generalsekreterare och upplägghållarna kan ha en direkt dialog.

Rapporten från den nordiska taskforcen/arbetsgruppen för grön tillväxt som initierades vid statsministermötet i maj 2010 planeras att utgöra underlag för en av diskussionerna. Rapporten ger förslag på ett antal insatsområden som lämpar sig för nordiskt samarbete inom grön tillväxt. Till det andra rundabordsmötet planeras en rapport från Nordiska Investeringsbanken (NIB) att bli diskuterad och som behandlar hur växande gröna företag kan finansieras i Norden.

Till forumet är det även planerat att den fjärde upplagan av den nordiska globaliseringsbarometern presenteras av Dr. Christian Ketels, vilket kommer utgöra en viktig utgångspunkt för diskussionerna.

2. Nordisk toppforskning

Initiativets syfte

Syftet är att utveckla ett överordnat initiativ för att främja nordisk toppforskning, i första omgången inom områdena klimat, energi, och miljö, därefter inom välfärdsforskning och hälsa.

Mandatperiod

2008-2012

Budgetinformation

Budgeterade globaliseringsmedel 2011: 0²

² 2011 års verksamhet finansieras av de medel som utbetalts av NMR 2008-2010. Siffran 0 i budgeten 2011 innebär således att NRM fullföljt sina finansiella förpliktelser i enlighet med tidigare beslut.

Status och resultat

Toppforskningsinitiativet (TFI) inom klimat, energi och miljö har hittills uppnått följande resultat i relation till centrala målsättningar för programmet:

Mål I. TFI inom klimat, energi och miljö svarar genom utlysningar och aktiviteter på tema och centrala problemställningar och utmaningar

– TFI förbättrar genom sin verksamhet vår kunskap om effekterna av klimatförändringar, samhällets anpassningsförmåga och de risker och möjligheter detta medför för Norden.

Förväntade resultat: förbättrad kunskap om de biologiska konsekvenserna av klimatförändringarna inom olika områden och sektorer såsom fiske/hav, biodiversitet, kustlandskap, tundralandskapen, renskötsel etc. (koordineras med projekt nr 11 s. 12)

Förväntade resultat: utveckling av praktiska, lättillgängliga och användarvänliga verktyg som ökar anpassningsförmågan hos bland andra: planerare, tjänstemän, organisationer, branscher och beslutsfattare i de nordiska länderna

– TFI förstärker det arktiska forskningssamarbetet inom Norden och internationellt

Förväntade resultat: Förbättrade klimatmodeller för vår region som ger underlag för bedömningar av infrastrukturrisker och möjligheter. Ökad kunskap om processer och mekanismer som kontrollerar uppvärmning av Arktis

– TFI har etablerat nära kontakter med EU genom de europeiska *Joint Programming initiativet* inom klimat, "Clik´ EU".

– TFI främjar genom sina program utvecklingen av nya, innovativa och hållbara former av vindkraft och förbättrar integrationen av vindkraft i Norden.

Förväntade resultat: Bättre prognoser för vind och vågor, kartor över isbildning, bättre kunskap om effektivitets förluster i mycket stora vindkraftsanläggningar vind-och isatlas över Island, integration studie av vindkraft på Island, bättre förståelse för samspelet mellan vattenkraft och vindkraft i det nordiska systemet

Mål II. TFI är kopplat till excellenta nationella miljöer och initiativ

– det har hittills etablerats sammanlagt 31 projekt till ett samlat värde på ca 700 MNOK, härunder 13 tematiska nätverk som samlar mer än 100 nordiska universitet, institution, myndigheter och företag, 6 helt nya *Nordic Centers of Excellence* inom klimatområdet och ett innovationsdrivet kompetenscenter inom CO₂ avskiljning och lagring som samlar cirka 100 partners från samtliga arktiska länder, samt genom att det har igångsatts 11 tematiska integrerande projekt där industri, akademi och myndighet samverkar. Därtill har TFI genomfört bl.a. två *möjlighetsstudier* inom området CO₂ avskiljning och lagring och en kartläggning av nordisk forskningspotential inom det arktiska samarbetet.

Mål III. TFI är kopplat till näringslivet på nyckelområden

– Näringslivet deltar på samtliga nivåer i programmet och enskilda företag medverkar inom samtliga delprogram

– Medverkan från industrin i delprogrammen kring vind, bioenergi och nanoteknologi ligger på mellan 25-50 procent

Exempel 1: I nanoprogrammet deltar 69 procent från industrin och 31 procent från forskningsinstitutioner. TFI investerar ca 50 MNOK i programmet som har en samlad volym på ca 120 MNOK.

Exempel 2. I vindprogrammet investerar TFI ca 25 MNOK i programmet som har en samlad volym på 45 MNOK. I programmet deltar ledande forskningsmiljøer, meteorologiske myndigheter og store (DONG, Vesta, mfl) og medelstore (Landsvirkjun Power, Kjeller Vindteknikk mfl) nordiske energiforetag

– den nordiske forsikringsindustri har vist interesse att bli partner i klimaatprogrammen.

Mål IV. TFI er etablerat som sektor- og gransoverskridende integrerende instrument

– programmet har skapat plattformar som integrerar hela kunskapstriangeln
– utbildning, forskning og innovation – samt helt nye gransoverskridende "Graduate schools" for utbildning av masterstudenter og PhD.

Exempel: Etablering av "Nordic Graduate School in cryosphere science and Earth System modelling", ca 20 nye gransoverskridende PhD og Post-doc tjanster.

– TFI fungerer som en samarbejdsplattform mellem de innovations- og forskningsfinansierende organisationerne i de nordiske landerne – sammanlagt bidrar mer än 70 personer i den samlade utvecklingen og ledningen av initiativet.

– NordForsk, NICE og NEF løser oppgiften som ett integrerat sekretariat

Övrigt

För att få bättre kunskap om hur initiativet fungerer genomförs en *kontinuerlig utvärdering* av initiativet med två avrapporteringar per år.

En första evaluering av initiativet har lagts fram og behandlats av ÄK-U våren 2011 og hösten 2011 färdigställs en mer omfattande halvårsrapport. Aspekter som evaluerats är bl.a. initiativets utformning, organisation, igångsatta aktiviteter, näringslivsrelevans og forventade resultat. Tillsammans med slutevalueringen år 2014 bidrar denna kontinuerlige evaluering till ett bättre grundlag for en diskussion om Toppforskningsinitiativet som modell for samarbeje mellem forskning og innovation, mellem lander og mellem sektorer og kan peke på möjlige riktninger for videreutveckling av samarbejdet.

En eventuell utveckling av ett Toppforskningsinitiativ inom hälsa og välfärd är under värdering i ÄK-S og ÄK-U.

3. Innovationsrepresentation i Asien

Initiativets syfte

Indsatsen skal fremme adgangen for nordiske aktører til globalt førende vækstområder og forskningsmiljøer i Asien.

Mandatperiod

2008-2010 (arbejdes i øjeblikket på, hvad der skal ske efter 2010, se nedenfor)

Budgetinformation

Budgeterede globaliseringsmedel 2011: 2 040 tdkr

Förslag budget 2012: 1 500 tdkr

Status och resultat

Indtil videre er 6 projekter gennemført som led i initiativet. Projekterne er initieret af nordiske organisationer, virksomheder og kommuner og har i varierende omfang haft deltagelse af de nordiske innovationscentre og eksportkontorer i Asien. Der er tre nye projekter i pipeline med deltagelse af nordiske innovationscentre og eksportkontorer.

Initiativet blev i efteråret 2010 evalueret af Epinion. På baggrund af denne evaluering besluttede Embedsmandskomiteen for Næring (EK-N), at der var behov for justeringer i initiativet og gav Nordisk Ministerråd og Nordisk Innovation (tidligere Nordisk Innovations Center) i opdrag at udarbejde et forslag til en ny model for evt. videreførelse af initiativet efter 2011. Nordisk Ministerråd og Nordisk Innovation har på den baggrund haft møder i de nordiske lande for at afklare interessen for etablering af et fælles nordisk innovationscenter, samt hvorvidt de nordiske lande vil kunne forestille sig at medfinansiere et sådant center. I 2011 og 2012 er der afsat hhv. DKK 2 mio. og DKK 1.5 mio., som vil kunne anvendes til dette formål. EK-N skal diskutere resultatet af disse interviews på deres møde i september.

En oversigt over de gennemførte og kommende projekter ses herunder:

1: "Extending Open Innovation in Active Ageing to Asia":

Projektets formål er samle den Nordiske-Baltiske regions know-how om services inden for 'ældrepleje' og promovere Norden som ledende 'Health Region' med attraktive løsninger. Derudover samarbejde med Asien om udvikling af 'Active Ageing' dvs. hvordan aldrende befolkninger kan få bedre muligheder og løsninger.

2: "Nordic Aquaculture Production of Warm-Water White Fish Species":

Den globale efterspørgsel på hvide fisk er stigende, mens udbuddet er faldende. Specielt Asien står for ny efterspørgsel. Projektet anvender Nordisk know-how til sammen med Kina at opbygge hvide fisk akvakulturer tæt på markederne i Asien.

3: "Sustainable City Development – Exchange of Expertise Striving for the Best Solutions"

Projektet fokuserer på etablering af Nordiske samarbejder inden for klimavenligt byggeri. Projektet foregår dels som workshop på Nordic Energy Day Expo 2010 og efterfølgende med Nordic-Chinese Day på World Climate Solutions Kbh. Et formål er at give kinesiske virksomheder mv. bedre kontakt og indblik i Nordiske energivenlige løsninger og byudvikling.

4: "Hotspot Access for the Nordic Energy/Environmental Sector":

Projektet fokuserer på energi og miljøindustriens behov for adgang til kvalificeret videnskabeligt personale som ingeniører mv. Norden har underskud af denne type menneskelige ressourcer, og projektet vil undersøge mulighederne for, hvordan Nordiske virksomheder kan etablere varige løsninger ved at samarbejde med bl.a tekniske universiteter i Rusland.

5: "Launching New Open Innovation Dynamics in Asia":

Projektets formål er at lancere en Nordiske online open innovation platform i Asien – i første omgang Kina og Japan. Derudover skal der foretages et open innovation race om Kinas vandproblemer og hvad der kan gøres. Endvidere gennemføres andre åben innovations sessions med bl.a. Innovation Center Denmark i projektet.

6: "Linking Nordic and South Korean Broad Innovation":

Norden og Sydkorea er verdens førende inden for udbredelse, udvikling og anvendelse af bredbånd. Projektets formål er at styrke samarbejdet mellem nordiske og sydkoreanske virksomheder og styrke fælles innovation.

7: "Nordic Green Japan":

Projektets formål er at promovere nordisk know-how og innovation inden for grønne teknologier og skabe nordiske-japanske samarbejder. Fokus er en konference over to dage.

8: "Nordic Green Shanghai"

Projektets formål er at promovere nordisk know-how og innovation inden for grønne teknologier og etablere nordisk-kinesiske samarbejder og bane vejen for nordiske løsninger på det kinesiske marked.

9: "Positioning Nordic Design in India":

Projektets formål er at undersøge muligheder for at åbne det indiske marked for nordiske designprodukter. Ansøgning i pipeline. Projekt forventes gennemført sidste halvår 2011.

I efteråret 2010 blev der gennemført en evaluering af projektet. På baggrund af denne evaluering har embedsmandskomiteen for næring (EK-N) besluttet, at der er behov for justeringer i projektet.

Der foregår i øjeblikket et arbejde med at definere en justeret projektplan baseret dels på evalueringen, dels på landenes ønsker til et nordisk innovationssamarbejde i Asien. Den justrede projektplan skal drøftes/besluttet om på et EK-N møde i efteråret 2011.

4. Energi och transport

Initiativets syfte

Att skapa en process som kan vidareutveckla idén om Norden som "The Green Valley of Europe". Programmet ska bidra till att göra Norden till Europas ledande region inom utveckling, testning och användning av hållbara transportlösningar. Samt, att styrka Norden som föregångsregion för nya miljö- och energitekniker och profilera de nordiska länderna utåt.

Mandat period

2010-2012

Budgetinformation

Budgeterade globaliseringsmedel 2011: 11 832 tdkr

Förslag budget 2012: 9 000 tdkr

Status och resultat

De nordiske landene har lang erfaring i samarbeid, utvikling av felles politikk og felles prosjekter for å løse felles utfordringer. Omlegging av transportsektoren i en mer bærekraftig retning er et område hvor nordisk samarbeid er logisk, nødvendig og gjennomførbart.

Styregruppen har arbeidet meget dynamisk med fokus på den overordnede målsetning og fokus har derfor ikke ligget på at oppfylle de enkelte delmål allerede i 2010. Styregruppen har derfor udvalgt projekter der på lidt længere sigt vil levere i forhold til både delmålsætningerne og det overordnede mål for programmet.

Som grundlag for programudviklingen udførtes 2010 en kortlægning af energi og transport aktiviteter i de nordiske lande. Målsætningen var at identificere områder hvor der manglede indsats og fokus samt at finde områder hvor energi og transport programmet kunne give den største nordiske merværdi.

Rapporten udgjorde en vigtig del af det interne grundlag for udviklingen af programbeskrivelsen.

Gjennem finansiering av flere prosjekter, og workshops som har blitt avholdt under 2010, er programmet vel underveis med å etablere nettverk innen bærekraftig transport i de nordiske landene. Oppfølging av første utlysning innenfor "Elbilsprogrammet" og igangsettelse av utlysning "Bæredyktig varetransport programmet" i 2011 vil styrke disse nettverkene enda mer.

Forventede resultat till 2012:

- Utredning om hvordan anvendelsen av bærekraftige transportmidler kan økes og med den som grunnlag skal det fremlegges forslag på rammer, strategier og initiativer som bidrar til å redusere CO2 utslippene i transportsektoren.
- Vurdering av de utfordringer og løsninger som finnes innenfor området energieffektivisering og fornybar energi transportsektoren i Norden. Samt å identifisere de områder der en nordisk kraftsamling kan få størst mulig betydning.
- Samlet bilde av de nordiske styrkeposisjoner og prioriteringer innen forskningsområdet og forslag til nordiske samarbeidsmuligheter.
- Informasjon om eksisterende teknologier og energibærere, samt vurdere hvilke løsninger som synes mest realistiske og bør forfølges på kort og mellomlang sikt.
- Utvikle forutsetninger og rammevilkår for næringsvirksomhet innen klimavennlig transport-, energi og miljøteknologi.
- Markedsføring af Nordiske løsninger og de resultat som kommer fram i prosjektet globalt, for eksempel gjennom Nordic Energy Solutions.

5. Harmonisering av den nordiska elmarknaden

Initiativets syfte

Opprettelse af projektsekretariat for implementering af fællesnordisk slutbrugermarked i 2015.

Mandatperiod

2011-2013

Budgetinformation

Budgeterade globaliseringsmedel 2011: 0

Förslag budget 2012: 1 500 tdkr

Status och resultat

Der er blevet ansat en projektleder til at varetage Nordreg Projektsekretariatet. Sekretariatet er placeret hos Nordisk energiforskning (NEF) i Oslo.

Sekretariatet vil primært skulle koordinere arbejdsopgaver, ressourcer og relevante interessenter i forbindelse med indførelsen af et fællesnordisk slutbrugermarked i 2015, og i samarbejde med Nordreg og Elmarkedsgruppen stå for udarbejdelsen af analyser og redegørelser ved behov.

Projektet er opdelt i 5 indsatsområder, hvortil der er tilknyttet en Task Force: *Market Rule, Customer Empowerment, Business Processes, Structures of Network Tariffs* och *Metering*

Sekretariatet vil i den tre-årige periode blive finansieret dels af globaliseringsmidler, dels af projektmidler fra Embedsmandskomiteen før Energi (EK-E) og dels af midler fra Nordreg selv.

6. Nordiskt engagemang som inspel till klimatförhandlingarna

Initiativets syfte

Att bidra till ett ur nordisk synvinkel gott resultat vid klimatkonventionens (UNFCCC) partsmöte COP 15 i Köpenhamn i december 2009 och i sitt förnyade mandat att bidra till ett ur nordisk synvinkel bra globalt klimatavtal.

Mandatperiod

2008-2012³

Budgetinformation

Budgeterade globaliseringsmedel 2011: 0

Förslag budget 2012: 0

Status och resultat

Gruppen inledde årets arbete med en post COP 15 workshop där de nordiska klimatförhandlingarna och delegationscheferna gav sin syn på behovet av underlag, möten och workshops för 2010. Ett underlag som togs fram under året var en studie över det naturvetenskapliga kunskapsläget, en uppdatering med utgångspunkt i IPCC:s (Intergovernmental Panel on Climate Change) senaste rapport som presenterades vid ett seminarium i september. Den nordiska arbetsgruppen för klimat (NOAK) har påbörjat en studie om vad två-graders målet innebär i termer av utsläpps begränsningar. Man har genomfört en rad förhandlingsrelaterade studier. En om de stora utvecklingsländernas (Brasilien, Sydafrika, Indien och Kina) agerande i klimatförhandlingarna som presenterats på två seminarier, en som påbörjats under året och analyserar G77:s agerande i klimatförhandlingarna, en om Ryssland i klimatförhandlingarna som har publicerats och slutligen en om förhandlingsprocessen under FN.

Ett viktigt initiativ som steg togs under året var att inleda samarbete med NEFCO (Nordic Environment Finance Corporation) om ett projekt om klimatinsatser i utvecklingsländer enligt Köpenhamnackordets förslag om s.k. NAMA:s (Nationally Appropriate Mitigation Actions). Projektet har fått starkt stöd från de nordiska miljöministrarna och innebär att en förstudie genomförs i Peru och Vietnam följt av pilotprojekt i länderna. Projektet som är unikt i världen presenterades under COP 16 och fick stor uppmärksamhet.

Gruppens arbete har ökat kunskapsnivån hos de nordiska klimatförhandlingarna samt bidragit till att synliggöra Norden i det globala klimatarbetet.

7. Gränshinderforum

Initiativets syfte

Att underlätta för privatpersoner och företag som verkar över gränserna i Norden genom att utöva påtryckningar och föreslå lösningar i förhållande till länderna i de fall där lagar, andra regler eller praxis på ett negativt sätt begränsar mobiliteten i Norden.

Mandat period

2008-2010. Statsministrarna godkände i maj 2010 en förlängning av mandatperioden 2011-2013.

³ Vid NSK/MR-SAM:s möte den 8 december 2009, beslutades att COP 15-gruppens resterande projektmedel vid projektmandatets upphörande den 18 mars 2010, ska överföras till den förnyade mandatperioden som sträcker sig från den 19 mars 2010 till den 1 mars 2011. ÄK-M har i oktober 2010 beslutat förlänga gruppens mandat till slutet av 2012.

Budgetinformation

Budgeterade globaliseringsmedel 2011: 1 326 tdkr

Förslag budget 2012: 1 500 tdkr

Status och resultat

Gränshinderforum arbetar med ett 40-tal konkreta hinder. Prioriteringen av och arbetet med dessa är samordnad med övriga nordiska och bilaterala gränshinderaktörer. Från att initialt ha arbetat genom att översända formella skrivelser till departement och myndigheter, arrangeras nu allt fler rundabordssamtal och möten dit ansvariga myndigheter och departement inbjuds. Stor kraft har också lagts på att förhindra att nya hinder uppstår genom ett närmare nordiskt samarbete kring implementering av EU-direktiv och i samband med utarbetandet av nationell lagstiftning. Fortfarande är det dock svårt att få genomslag för ändringsförslag i nationell lagstiftning eller andra föreskrifter. För detta krävs att ministrar tydligt kommunicerar detta internt inom sina ministerier. För att skapa incitament till politiska initiativ för att förbättra den inre marknaden i Norden, arrangerar Gränshinderforum, med ekonomiskt stöd av samarbetsministrarna och i samarbete med Nordiska rådet, en konferens den 30/11 2011 som ska visa på tillväxtpotentialer och potential i Norden. Som utgångspunkt för konferensen tas det fram en rapport som pekar på de samhällsekonomiska kostnaderna för gränshinder, samt inom vilka branscher hindren är som mest besvärande.

8. Övergripande plan för utvecklingen av det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA)

Initiativets syfte

Syftet är att stärka de nordiska ländernas globala konkurrenskraft genom en intensifierad vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA).

Mandatperiod

2008-2012

Budgetinformation

Budgeterade globaliseringsmedel 2011: 3 570 tdkr

Förslag budget 2012: 1 500 tdkr

Status och resultat

Genom möjlighetsstudier och analyser har eScience, utbildningsforskning och förmedling, kunskapsinfrastruktur för 5:e friheten (fri rörlighet för kunskap och bildning) "Baltic Ring" utvecklats som spjutspetsprojekt och senare som egna program.

En aktivitetsplan för synergier mellan NORIA och European Research Area (ERA) har utvecklats i samarbete med andra berörda sektorer inom Nordiska ministerrådet (NMR), Nordic innovation centre (NICe) och Nordisk energiforskning (NEF) samt med nordiska forskningsaktörerna i Bryssel.

Ett öppet "Nordic Forum" i Bryssel har genomförts tillsammans med EU-kommissionen för att synliggöra det nordiska forskningssamarbetet. Forumet öppnades av generaldirektör Robert Jan Smits (DG Research) och representationerna från 25 länder deltog.

Förslag till konkreta riktlinjer för governance i forskningssamarbetet inom NMR har utvecklats på tvärs inom NMR i samarbete med andra berörda ministerråd.

Arbetet har levererat två rapporter: en analys av lärdomar från utvecklingen av Toppforskningsinitiativet och en översikt över det samlade formella och informella nordiska forskningssamarbetet.

I samverkan mellan globaliseringsprojekten "Främjande av högre utbildning, NORIA, eScience, God utbildning för unga och vuxna, samt Hälsa och välfärd genomfördes en tvärgående globaliseringskonferens med ca 100 deltagare från ämbetsverk, forskningsfinansiärer och universitet.

Som en komponent innes för NORIA finnes Forskningsprogram for Brukerdreven Innovasjon (UDI) forankret i Ministerrådet for Næring, Energi og Regionalpolitikk (MR-NER). I 2010 disponerte embetsmannskomiteen for næringspolitikk (EK-N) 2.5 MDKK til programmet og embetsmannskomiteen for utdanning og forskning (EK-U) har bidratt med 500.000 DKK. De totale midler til prosjektet er 7.8 MDKK inkludert overførsler fra tidligere år. Prosjektmidlene administreres av NICE. Arbeidsgruppen for UDI, ledet av NICE, bestemte i 2010 at man skal forsøke å kombinere midlene for brukerdreven innovasjon med det nordisk-baltiske forsknings- og innovasjonsprogrammet om Living Labs (LILAN-nettverket). Det arbeides nå med å utrede om midlene til UDI kan inngå i en utlysning under LILAN-nettverket. Pt hersker det imidlertid usikkerhet rundt hvorvidt LILAN-nettverket vil lykkes med å få til en utlysning, uavhengig av om de nordiske midlene skal inngå i dette programmet eller ikke

Under 2011 og 2012 forventas følgende resultat:

- nordisk mekanisme for løpende monitorering og analys av det nordiske forskningslandskapet, herunder eksempelvis organisering, strategier og prioriteringar.
- handlingsplan for nordisk samarbeide kring forskningsinfrastruktur og forskarmobilitet (særskilt fokus på rörlighet mellom akademi og industri)
- nordisk nettverk for gränsöverskridande lärande och erfarenhetsutbyte mellom forskningsdrivna kluster
- utveckla och igångsätta "Nordic Academy" genom att utveckla Nordic PhD och koppla samman dessa med Nordic Mastersprogrammet och Nordic Centers of Excellens.

9. Plan for främjande av högre utbildning i Norden

Initiativets syfte

Att öka kontakten mellan nordiska läroanstalter och lyfta Norden som en attraktiv studiedestination.

Mandatperiod

2008-2012

Budgetinformation

Budgeterade globaliseringsmedel 2011: 6 120 tdkr

Förslag budget 2012: 6 000 tdkr

Status och resultat

Etablering av sammanlagt 16 nya nordiska mastersprogram med deltagande från samtliga stora universitet i Norden, vissa program med stort deltagande från utomnordiska studenter. Den evaluering som slutfördes i februari 2011 konstaterade att:

"Nordisk Ministerråd har med Nordic Master Programme i høj grad bidraget til at stimulere udviklingen af masterprogrammer på tværs af de nordiske lande

og derigennem styrket og stimuleret uddannelsessamarbejdet mellem højere uddannelsesinstitutioner i Norden”.

Projektet har skapat stort stöd och positiv uppmärksamhet från centrala aktörer inom universitets- och högskolesektorn i Norden vilket exemplifieras av brev ställt till Ministerrådet för Utbildning och forskning (MR-U) den 21 februari 2011 från Nordic Five Tech undertecknat av Norges teknisk-naturvetenskapliga universitets (NTNU) rektor Torbjørn Digernes :

“På vegne av de fem tekniske universitetene i Nordic Five Tech (Aalto, Chalmers, DTU, KTH og NTNU) vil jeg gjerne takke Nordisk Ministerråd for støtten til oppstart av nordiske masterprogram. Støtten har gitt verdifull motivasjon og draghjelp i utviklingen av våre felles program...” och avslutar med: *“Den nordiske masterprogram-ordningen har et stort potensial, og vi håper at den i årene som kommer vil bli en merkevare for nordisk utdanningskvalitet”*

Projektet har resulterat i att man inom ramen för Nordisk Master identifierat gränshinder för samarbete mellan högre utbildningsinstitutioner i Norden och genomfört utlysning av nätverk mellan nordiska universitet och högskolor som bidrar till förstärkt samspel mellan akademi och samhälle samt stödjer kunskapsutbyte kring kommersialisering och innovation (“Kunskapstriangelnätverk”) med mer än 30 sökande konsortier. Projektet har levererat rapporten *Jakten på ett nytt Google* – om kommersialisering av forskning och entreprenörskap vid nordiska lärosäten

Inom ramen för projektet har ett antal internationella konferenser och workshops genomförts bl.a. konferenserna *Den tredje vägen – Universiteten mellan kommersialisering och forskning & utveckling i världsklass*, med deltagare från central universitets- och innovationsaktörer i Norden, *Profilerings av nordisk högre utbildning och forskning – Klassificering och ranking på nordisk dagordning* och en konferens rörande kvalitetssäkring i samarbete med NOQA. (Nordic Organisation for Quality Assurance), ett frivilligt samarbete mellan de nordiska kvalitetssäkringsorganen. I samverkan mellan globaliseringsprojekten “Främjande av högre utbildning, NORIA, eScience, God utbildning för unga och vuxna, samt Hälsa och välfärd har det tack vare projektet genomförts en tvärgående globaliseringskonferens med ca 100 deltagare från ämbetsverk, forskningsfinansiärer och universitet.

Under 2011 och 2012 förväntas de första resultaten från klassificeringsarbetet i samarbete med det europeiska initiativet U-Map. Konceptet “Nordic Academy” vidareutvecklas med sikte på förstärkta synergier mellan Nordic Master programmet och Nordic Centers of Excellence samt initieras det ett arbete för utveckling av en Nordic PhD. Under 2011 och 2012 etableras ett 3-årigt pilotprojekt vilket kan innebära en utveckling av ett antal öppna kunskapstriangelnätverk med deltagare från Nordiska universitet och Kinesiska universitet i det breda Shanghaiområdet och som också inkluderar relevanta forsknings- och innovationsaktörer från Norden och Kina.

10. Projektplan för en god upplärning av ungdomar och vuxna

Initiativets syfte

Å få flere ungdommer enn i dag til å fullføre en utdanning etter grunnskolen, samt å fremme voksnes kunnskaper og kompetanse som grunnlag for personlig utvikling og inkludering i arbeids- og samfunnsliv.

Mandatperiod

2008-2012

Budgetinformation

Budgeterade globaliseringsmedel 2011: 2 040 tdkr

Förslag budget 2012: 2 000 tdkr

Status och resultat

Gjennom prosjektet "En god opplæring for ungdom og voksne", som har pågått fra 2008 til 2010, er det gjennomført en rekke arrangementer der problemstillinger knyttet til økt gjennomføring, voksnes kompetanser, kreativitet, innovasjon og entreprenørskap har vært tema. Aktivitetene har vært konsentrert om utvikling av ny viten, erfaringsutveksling, identifikasjon av god praksis og kunnskapsspredning. Dette arbeidet har vært nødvendig for å få en felles kunnskapsbase og skal videreføres i 2011 og 2012, men nå vil særlig implementering i landene samt synliggjøring og spredning av resultater vektlegges ytterligere.

I tråd med statsministernes ønske om "ett synligare Norden", er et eget konsept kalt Lære- og dialogforum utviklet og dette har bidratt til spredning og profilering av prosjektets målsetning og resultater. Nettstedet for Lære- og dialogforum er etablert og resultater fra prosjektet finnes på www.dialognorden.org

Forventet resultat i 2011 og 2012 innen de tre hovedområdene i prosjektet:

I. Fremme økt gjennomføring i videregående opplæring

- Felles nordisk ressursbank eller idépool med eksempel på lovende tiltak, "best praksis", innen forebygging av frafall
- Forskning som ser på effekter av tiltak satt inn for å redusere frafall – en del av det nordiske utdanningsforskning- og formidlingsinitiativet

II. Fremme kreativitet, innovasjon og entreprenørskap i utdanningen

- Nordiske arbeidsgruppe vurderer oppfølging knyttet til kreativitet, innovasjon og entreprenørskap i utdanningen (se www.dialognorden.org for artikkel utarbeidet av Mandag Morgen og tre nordiske studier om temaet)
- Følge opp debattopplegget for hvordan det kan arbeides for å utvikle og styrke de kreative og innovative kompetanser i voksenopplæringen

III. Styrke voksnes kunnskap og kompetanser

- En nordisk konferanse for alle aktører innenfor voksenopplæringen om utvikling av kreative og innovative kompetanser i voksenopplæringen

11. Belysning av konsekvenserna av klimaförändringarna på naturresurser i Norden

Initiativets syfte

Det tematiske netværksprogram danner grundlag for en tilpasnings- og tiltagspolitikk for klimaendringernes effekter på naturressurser og matproduksjon.

Som et nytt element i programmet, blev der fra 2011 afsat midler til støtte til etablering af et offentligt-privat-partnerskab om vækstforædling i Norden.

Mandatperiod

2009-2013

Budgetinformation

Budgeterede globaliseringsmedel 2011: 4 794 tdkr

Förslag budget 2012: 4 794 tdkr

Status och resultat

Formålet er, at belyse konsekvenserne af klimaændringerne for primærerhvervene med udgangspunkt i fællesnordiske udfordringer og hvordan de nordiske lande i fællesskab kan forberede sig hertil.

Programmet, som løber over perioden 2009 til 2012 med afslutning og afrapportering i 2013, har et produktionsfokus. Det vil sige, at det retter sig

mod forvaltning og værdiskabelse i primærerhvervene. Programmet favner både klimaændringernes effekter på primærerhvervene foruden tiltag, som erhvervene kan iværksætte for at reducere klimaproblemerne.

Seks forskernetværk er støttet til at bidrage med resultater indenfor programmets rammer. Med programmet og programmets struktur søges en styrket tværsektoriel tilnærmelse og koordinering, dels mellem nærværende program og Topforskningsinitiativet (TFI).

Styregruppen for klimaprogrammet konstaterer, at projekterne dækker godt over de forskellige sektorer (fisk, landbrug, skovbrug og genressourcer hos dyr og planter). I 2012, fortsætter gennemførelse og afrapportering fra de 6 faglige netværksprojekter.

Styregruppen vil ved analyse følge op på det tværsektorielle aspekt i programmet og om nødvendigt iværksætte aktiviteter, som styrker dette aspekt.

For så vidt angår det offentlige-private-partnerskab er det under etablering, som et tre-årigt pilotprojekt. Udover finansieringen til etableringen fra NMR, finansieres partnerskabets aktiviteter med 50 procent fra landene og 50 procent fra virksomhederne. Ved fuld etablering i pilotperioden vil landene og virksomhederne samlet bidrage med 8 MDKK årligt.

Den endelige politiske tilslutning til partnerskabet er truffet i landene i løbet af foråret 2011, og alle lande har nu tilsluttet sig partnerskabet, og der er stor interesse blandt de private virksomheder. Styregruppen for partnerskabet blev nedsat i forsommeren 2011, og arbejdet er igangsat.

12. Kultur og kreativitet

Initiativets mål

KreaNord har som ambisjon å etablere og vedlikeholde et tett samarbeid mellom myndigheter og bransjeeksperter innenfor kreative industrier fra hele Norden, som innenfor rammen av prosjektet gjennomfører en rekke tiltak og aktiviteter som direkte, individuelt eller kollektivt kan bedre forutsetningene for Nordens kreative økonomi.

Prosjektet Kultur & Kreativitet videreutvikler det eksisterende globaliseringsinitiativ: "Utvikling og Profilerings av Norden som Center for Kreative Industrier". Initiativet kobler sammen den allerede etablerte innsats KreaNord, samt eksemplifiserer denne innsats med to spesifikke innsatsområder under KreaNords regi, for perioden 2010-2012 med Global Markedsføring og Digital Distribusjon av nordiske film, samt Ny Nordisk Mat og branding.

Mandatperiod

2010-2012

Budgetinformasjon

Budgeterade globaliseringsmedel 2011: 7 140 tdkr

Förslag budget 2012: 6 000 tdkr

Status og resultat

KreaNord har i sin fase 1 (2008-2010) arbeidet for å etablere det første tverrfaglige samarbeid mellom kultur- og næringsmyndighetene i Norden. I fase 2 (2010-2012) har KreaNord fokusert sin virksomhet ytterligere, ved å gjennomføre ulike policy-, utviklings-, nettverks- og profileringsaktiviteter/prosjekter både i og utenfor Norden. Det kan nevnes at KreaNord har profilert Norden som kreativ region både under Expo Shanghai 2010, i samtlige baltiske land, på Færøyene og i alle nordiske land. En bred

referansegruppe er tilknyttet virksomheten og Styregruppen arbeider på å tydeliggjøre referansegruppens rolle. KreaNords hjemmeside og sosiale media (facebook og twitter) kommer til å være plattformen for kommunikasjonen.

De nordiske policyområdene som av Ministerrådet for Ervervs-, Energi- og Regionalpolitikk (MR-NER) og Ministerrådet for Kultur (MR-K) besluttet om høsten 2010 (se nedenfor) peker på klare målsetninger for KreaNords virksomhet og det er på nåværende tidspunkt initiert aktiviteter som skal bidra til implementeringen av policyrekommendasjonene:

Policyområde 1: Fremme strategisk samarbeid og utveksling innenfor de nordiske kulturelle og kreative næringene og med andre sektorer for verdiskaping, innovasjon og vekst

Policyområde 2: Arbeide for at de nordiske kulturelle og kreative næringene får nye muligheter for tilgang til globale markeder, finansiering og å tiltrekke seg utenlandske investeringer

Policyområde 3: Fremme kultur og kreativitet i nordisk utdanning på alle nivåer og entreprenørskap og næringskompetanse i kultur- og kunstutdanning.

Policyområde 4: Utvikle et fellesnordisk kulturmarked for kreativ industri og kulturprodukter, for å utvide de nasjonale hjemmemarked til et nordisk marked, ved å skape større muligheter for salg og eksport for kulturelle og kreative produkter og tjenester.

KreaNord har i 2011 etablert et fellesnordisk myndighetssamarbeid, som har som mål å styrke utviklingen av rammebetingelsene for Norden som en region med vekst og verdiskapelse. De nasjonale myndighetene utvikler sammen, en nordisk casesamling og har samtidig et forpliktende kommunikasjonsansvar for å sikre en tydelig forankring nasjonalt. Mapping på finansieringsmodeller for de kreative industriene og et business-angel nettverk er også under utvikling, i tillegg til undersøkelser på både entreprenørskap i kunstneriske utdannelse, samt en undersøkelse om de utfordringer som aktørene i de kulturelle og kreative industriene møter iht. immaterielle rettigheter. En større analyse av opplevelses betydning for ervervs livet i Norden påbegynnes høsten 2011 og forventes å avsluttes sommeren 2012. Implementeringen av rekommandasjonene er således godt på veg.

Som et innslag i den interne utviklingen av KreaNord har det vært gjennomført en ekstern evaluering av det arbeidet som er gjort i KreaNord. Evalueringen av KreaNords virksomhet er utviklet under 2011, og er gjeldene for årene 2008-2010 (KreaNord fase 1). Denne evaluering peker på et organisatorisk, politisk og kvalitetsmessig perspektiv, og har som mål:

- å vurdere arbeidet fra 2008-2010; KreaNords organisasjon, aktiviteter, gjennomførte endringer og samspill
- å gi anbefalinger om prioriteringer for KreaNord i 2012 og for eventuell videreføring

Man arbeider på å ta høyde for Nordens arbeid for å fremme de kulturelle og kreative industrier etter at KreaNords nåværende mandat utløper.

13. Nordisk Kultur i världen

Initiativets syfte

Att profilera nordisk kultur utanför Norden, stärka det nordiska kulturella "varumärket" i ett internationellt perspektiv och visa vad den nordiska kulturen kan erbjuda en globaliserad värld och på den globaliserade marknaden.

Mandatperiod

2009-2011

Budgetinformation

Budgeterade globaliseringsmedel 2011: 0

Förslag budget 2012: 0

Status och resultat

Initiativet är indelat i tre delprojekt innanför ramen av huvudprojektet och innehåller komponenterna; nordisk film, nordisk arkitektur och nordisk litteratur. Tidsramen för de enskilda projektens genomförande är 2009-2011, med följande etapper som mål: den internationella filmfestivalen i Toronto i september 2009, Shanghai Expo i juni 2010 och Paris bokmässan i mars 2011.

Del 1: Nordisk Film på Toronto filmfestival 2009

Arrangemanget på filmfestivalen var ett mycket synligt och markant nordiskt nedslag, som blev synnerligen positivt mottaget av såväl de inbjudna kulturpersonligheterna samt de närvarande inköparna. Den isländska samarbets- och kulturministern deltog på evenemanget i Toronto och presenterade kulturministrarnas globaliseringsstrategi och ministrarnas tre konkreta globaliseringsinitiativ på ett arrangemang i regi av Nordiska film- & TV-fonden.

Del 2: Nordisk landskapsarkitektur på Expo Shanghai 2010

De nordiska arkitekturcentren producerade i samarbete en utställning om nordisk landskapsarkitektur i städer – New Nordic Landscapes – till Shanghai Expo. Utställningsperioden varade från den 1 juni till den 15 augusti 2010, och under denna tidsperiod besöktes utställningen av cirka 60 000 personer. I samband med öppningen av utställningen avhöll Nordiska ministerrådet ett arrangemang med särskilt inbjudna deltagare verksamma inom landskapsarkitektur och hållbarhet, däribland forskare från ett flertal discipliner, skribenter från ledande facktidskrifter på området och ämbetsmän från konsulat och ambassader.

Del 3: Nordisk litteratur på bokmässan i Paris 2011

De nordiska litteraturorganisationernas nätverk (NORDLIT) gjorde ett nedslag för nordisk litteratur på Paris - Salon du Livre – som arrangerades den 18-21 mars 2011. Salon du Livre var ett enastående tillfälle för nordisk litteratur att visa upp sig i hela sin räckvidd för den franska – och i större skala också för den franskspråkiga och internationella – publiken.

Detta var första gången som de nordiska länderna och självstyrande områdena gemensamt uppträdde som ett temaområde vid en internationell bokmessa. Den nordiska satsningen "Les Lettres Nordiques" omfattade ett program med 40 inbjudna nordiska författare, samt den nordiska paviljongen "Bois aux Lettres" – Bokskogen. I tillägg arrangerade NORDLIT i samarbete med det franska undervisningsministeriet ett specialarrangemang som presenterade nordisk barn- och ungdomslitteratur, samt ett program som fokuserade på särfrågor inom det nordiska litteratursamarbetet.

På invigningen av den nordiska paviljongen deltog politiskt och kulturellt framstående personer; författare, representanter för förlagsbranschen och ämbetsmän från konsulat och ambassader – totalt cirka 250-300 personer. På invigningen deltog även Frankrikes kulturminister, Frédéric Mittérand. Finland, genom statssekreterare Marcus Rantala, representerade Nordiska ministerrådet på mässan.

Satsningen på Salon du Livre har, precis som arrangemangen i Toronto och Shanghai, efterföljts av effektmätningar och mediebevakning. Huvudkonklusionerna från evalueringen är att externt synliggörande av

nordiskt kultursamarbete i dylika fora skapar både intresse för och genererar kunskap bland besökarna om de nordiska länderna generellt och om det specifika temat.

14. Hälsa och välfärd

Initiativets syfte

Globaliseringsinitiativet om helse og velfærd handler om den nordiske velfærdsmodels bæredygtighed og konkurrencekraft. Initiativet skal være en stærk drivkraft for det nordiske samarbejde på sundheds- og velfærdsområdet. Landene skal gennem et tættere nordisk samarbejde udvikle effektive løsninger på centrale udvalgte velfærdsudfordringer og dermed skabe synergi og optimere mulighederne for at vinde nordiske styrkepositioner globalt.

Mandatperiod

2010-2012

Budgetinformation

Budgeterade globaliseringsmedel 2011: 13 260 tdkr

Förslag budget 2012: 13 000 tdkr

Status och resultat

Genom detta globaliseringsinitiativ har startats upp sju delprojekt som fokuserar på att via nordiskt samarbete utveckla lösningar på centrala välfärdsutmaningar. Första fasen av implementeringen av initiativet fokuserade på att skapa välfungerande ramar för utveckling av projekten samt synergi mellan dessa. Vid ett kick-off seminarium i augusti 2010 skapades en gemensam plattform för dialog mellan involverade parter. Under 2011 fokuseras på att bibehålla de goda ramarna för projekten att verka inom.

Inklusion af udsatte grupper (Ministerrådet för social och hälsopolitik)

Projektet beskriver, jämför och analyserar hur de nordiska länderna inkluderar utsatta grupper på arbetsmarknaden. Fokus ligger på 1) unga, 2) funktionshindrade och 3) seniorer. Delrapport om 1) och 2) färdigställs under hösten 2011 med hjälp av den etablerade nordiska referensgruppen. Huvudsyftet med projektet är att belysa hur bättre inkludering kan uppnås i de tre målgrupperna i Norden.

Udenlandsk arbejdskraft i Norden (Ministerrådet för arbetsliv)

Projektet skapar kunskap om hur rekrytering av utländsk arbetskraft i praxis kan förbättras så att social dumpning förebyggs och arbetsförhållanden och arbetsmiljö kan användas för att attrahera arbetskraft. Igångsättandet omfattade ett förprojekt, som resulterade i publikationen 'Udenlandsk arbejdskraft i Norden: Sammenfatning af landerapporter fra forprojektet til NMR's forprojekt'. Publikationen utgjorde grundlag för Danmarks ordförandeskapskonferens om invandras arbetsmiljö (nov 2010). Projektet har kommit i gång i och tidsenliga leveranser förväntas.

Udvikling af kompetencer inden for vækstområder (Økonomiske vækstområder) (Ministerrådet för arbetsliv)

Projektet skapar insikt i hur ramarna som skapats av arbetsmarknads- och arbetsmiljöpolitiken kan stötta nordiska tillväxtbranschens möjligheter för att växa. Det föreligger inga resultat/leveranser på nuvarande tidpunkt. Projektet har kommit i gång fint, och man räknar med tidsenliga leveranser.

Sundhedsfremme og forebyggelse (Ministerrådet för social och hälsopolitik)

Projektet genererar ny kunskap via gemensamma nordiska projekt och avprovning av metoder. En svensk prototyp med 10 moduler har utvecklats

för att stötta familjer med barn i åldern 3-5 år i att fördjupa sin förståelse och öka sin handlingskompetens om livsstilsval och hälsa/ohälsa. Kontakt har etablerats med nordiska kommuner för vidareutveckling. Vidare har gemensamt nordiskt frågeformulär om barns hälsa/ohälsa reviderats och godkänts av etiska kommittéer för utskick 2011. Utöver detta har två litteratursökningar rörande tredjepersonseffekter och dess konsekvenser/effekter bland barn samt mediers påverkan och effekter på barns hälsa (3-5 år) genomförts.

Fælles monitoreringssystem for sundhedsfremme (Ministerrådet för fiskeri och havsbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk)

Projektet etablerar gemensam nordiskt monitorering av kost, fysisk aktivitet och övervikt, alkohol- och tobakvanor. Frågeformulär har validerats under 2009-2010. Första monitoreringsinsatsen förväntas genomföras under 2011 och blir baslinje och presenteras i rapport. Projektet ligger något efter i tidplanen. Den andra monitoreringsinsatsen förväntas genomföras i 2013.

Ernæring, læring og helse (Ministerrådet för utbildning och forskning)

Projektet har til formål at forbedre forståelsen af forholdet mellem ernæring, uddannelse og sundhed, og dermed bidrage til at styrke arbejdsdygtig befolkning. Projektet består af 2 faser. Fase 1 leverer en systematisk oversigt over eksisterende viden om sammenhæng mellem ernæring, læring og helse blandt børn og unge, samt beskriver og vurderer eksisterende ordninger på kostområdet i de nordiske lande. I fase 2 iværksættes der nyt forskningsarbejde på området. I september 2011 afsluttedes fase 1 med en rapport "Kost i skole og børnehave og dens betydning for helse og læring". En tværsektoriel referencegruppe har været tilknyttet arbejdet. Rapporten er grundlag for videre prioriteringer i projektets fase 2.

Innovasjon og entreprenørskap i helsesektoren (Ministerrådet för näringsliv, energi och regionalpolitik)

Projektet syftar till att främja innovation och entreprenörskap i hälsosktorn. Rapporten Health innovation in the Nordic countries färdigställdes i oktober 2010. Etableringen av ett nordiskt Tech-transfer nätverk om hälsa är på gång, med uppstart i maj 2011. Utöver detta sätts i gång ett projekt om innovation i offentlig sektor om anbud och offentligt privat samarbete i 2011-13, bl.a. baserat på rapportens anbefallningar. Det tas sikte på att tio pilotprojekt sätts i gång i 2012. Projektet är en koppling mellan globaliseringsprojektet och fyrtorsprojekt om hälsa i nordiskt samarbetsprogram för innovation och näringspolitik 2011-13. Det föreligger också förslag om projekt om kunskapsutväxling och best practice för finansärer (NICe).

15. eScience

Initiativets syfte

Norden ska föras fram som en ledande aktör inom infrastruktur för eScience, eSciencemetodik och verktyg, och användning av eScience inom olika forskningsområden. Projektet syftar till att öka synligheten för Nordisk spetsforskning, skapa synergier mellan nationella och internationella forskningsinitiativ, frambringa betydliga framsteg på valda stora forskningsområden (Grand Challenges), samt att bygga upp kompetens och förutsättningar för framtidens kunskapsbaserade industrier.

Mandatperiod

2010-2012

Budgetinformation

Budgeterade globaliseringsmedel 2011: 8 772 tdkr

Förslag budget 2012: 8 000 tdkr

Status och resultat

Ministerrådet för utbildning och forskning (MR-U) beslutade att igångsätta eScience som ett eget globaliseringsprojekt hösten 2010.

Programmet har i samverkan mellan NMR, NordForsk och de nationella forskningsfinansiärerna utarbetat en budgetram för programmet på ca 150 MDKK.

Programmet har under sommaren 2011 rekryterat en högkvalificerad programdirektör samt etablerat och igångsatt en styrgrupp.

De första utlysningarna inom programmet förväntas ultimo 2011/primio 2012.

Under 2011 och framöver förväntas bland annat följande resultat:

- accelererad framväxten av tvärvetenskaplig kunskap om klimatförändringar (klimatmodellering) och inom hälsa (eHälsa; register, databaser, biobanker etc)
- eScience stödd forskning om hälsofrågor kan leda till förbättringar av kvalitet, säkerhet och effektivitet i hälso- och sjukvården genom tillämpning av IKT
- etablering av ett eScience "graduate programme" i anslutning till forskningssatsningarna.
- plattform för eScience/eInfrastruktur samarbete i Östersjöregionen
- eInfrastruktur: långsiktigt hållbar vidareutveckling av *Nordic GRID Infrastructure Collaboration*

16. Klimatvänligt byggande

Initiativets syfte

Etablering af et fællesnordisk innovationsprogram til støtte for udvikling og demonstration af energi- og CO2-neutralt byggeri og plusenergibygninger i Norden, med henblik på kommercialisering af eksisterende løsninger.

Mandatperiod

2011-14

Budgetinformation

Budgeterede globaliseringsmedel 2011: 7 650 tdkr

Förslag budget 2012: 8 000 tdkr

Status och resultat

Danmark ved Erhverv og Byggestyrelsen (EBST) har påtaget sig formandskabet for programmet og Nordic Innovation centre (NICE) varetager sekretariatsfunktionen. Til projektet er knyttet en styregruppe med repræsentanter fra alle de nordiske lande. Styregruppen vil fremlægge deres forslag til programmet til beslutning i MR-NER i oktober 2011. Det forventes at første modul (ud af ca 5) vil blive igangsat allerede i 2011.

Til hjælp med udviklingen af programmet blev der i maj-juni afholdt nationale dialogmøder i alle de nordiske hovedstæder. Deltagerne repræsenterede både den offentlige og den private sektor. Dialogmøderne dækkede et bredt kompetenceområde, og inkluderede både miljø-, energi- og klimaaspekter.

Den foreløbige finansiering af programmet kommer fra NMR og NICE, men der vil løbende søges national medfinansiering og virksomhedsmedfinansiering af de enkelte moduler. Til de enkelte

programmoduler vil der så blive tilknyttet et funding consortie hvor finansierende aktører vil have et operativt ansvar.

Programmodulerne skal bygge på de fællesnævnerne der er indenfor grønt byggeri i Norden, og støtte udviklingen op til en eventuel markedsintroduktion af en grøn løsning. En løsning kan både være et produkt og en forretningsmetode. Programmet er fireårigt med en indikativ ramme på 30 MDKK.